

ПРАКТИКИ ЦИФРОВІЗАЦІЇ СФЕРИ ОСВІТИ

Анотація

У статті представлено аналіз процесу цифровізації освітнього процесу на базі досвіду КПІ імені Ігоря Сікорського, починаючи з проблеми плагіату та копіпасту в академічній сфері і закінчуючи викликами впровадження штучного інтелекту в контексті індустрії 4.0 та суспільства 5.0. Розглянуто міжнародні проєкти, що сприяють інноваційному розвитку освітніх платформ, дистанційному навчанню та інтеграції кращих практик цифрової трансформації. Okремо вивчено роль грантової підтримки, зокрема в умовах військового конфлікту в Україні, що забезпечує стійкість науково-освітньої інфраструктури. Висвітлено перспективи подальшого розвитку цифровізації у вищій освіті з огляду на актуальні соціально-економічні виклики та глобальні тренди.

Автор для себе першою публічною спробою покращення освітнього процесу на засадах цифровізації вважає власну публікацію статті у газеті «Київський політехнік» з проблемною назвою-питанням «Чи зупинимо копіпаст?» (Войтко, 2011). Це був ще далекий 2011 рік. Мною було вирішено підняти питання стосовно зловживання здобувачами вищої освіти явищем копіювання фрагментів чужого тексту та видання його за свій у тезах доповідей, наукових статтях, дипломних роботах тощо. Згодом з'явилися публікації стосовно плагіату від МОН, інших авторів, а також була автором розвинена ця проблематика у роботі (Войтко, 2012). Як ми зараз знаємо, проблема вирішується завдяки використанню UniCheck, Turnitin і подібних систем аналізу наявності збігів у текстових документах. Додам емоції однієї студентки, яка мені розказувала, що в одному з вишів Великобританії, де навчалася у магістратурі, вона була шокована

Войтко Сергій

КПІ ім. Ігоря Сікорського
s.voytko@kpi.ua

Ключові слова:

цифровізація освіти, штучний інтелект, академічна доброчесність, дистанційне навчання

тим, що у неї було 3 % збігів при дозволених 2 %. І це було ще 10 років тому. Є на що орієнтуватися.

Нещодавно запустили платформи штучного інтелекту, які стали новим викликом для процесу навчання здобувачів вищої освіти. КПІ вже має «відповідь» на цей виклик, адже видано відповідний наказ і є чинним такий документ: «Політика використання штучного інтелекту для академічної діяльності в КПІ ім. Ігоря Сікорського» (КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2023). Саме штучний інтелект можна вважати як «пік» розвитку Індустрії 4.0 і поступовий перехід до Суспільства 5.0. Зазначу, що, на думку автора, штучний інтелект, як і інший інструментарій, може використовуватися у якості як негативного явища, так і може бути скерованим для позитиву, для розвитку цифровізації освітнього процесу у майбутньому, зокрема й для відбудови України після нашої перемоги.

Стосовно Індустрії 4.0, то автор з колегами з КПІ ім. Ігоря Сікорського брав участь у проєкті

«Driving Economic Recovery: Scaling Digital Education Experiences in Higher Education Institutions»

«NTNU-KPI Collaboration within Industry 4.0» Education за програмою EURASIA (CPEA-LT-2017-10047-Eurasia, 2018–2022 pp.). Упродовж п'яти років співпраці з норвезькими колегами обмінювалися делегаціями, проводилися літні школи, реалізовувалися освітні програми упродовж семестру тощо. Наголошу, що це був перший подібний проєкт, які поєднав засади Індустрії 4.0 і освітній процес. На основі цієї співпраці вища освіта отримала відомості про кращі практики реалізації цифровізованої освіти у Норвегії. Делегації з КПІ ім. Ігоря Сікорського мали змогу ознайомитися з такими практиками як у звичайному режимі «офлайн» занять, так і під час карантинних обмежень. Студенти під час навчання безпосередньо занурилися у середовище освітнього процесу на засадах Індустрії 4.0 та поділилися з нами, з викладачами, своїми враженнями. Поступово ми впроваджуємо це в університеті.

Вже у режимі дистанційного навчання і дистанційної роботи нашим колективом були реалізовані проєкти «Improving Energy Efficiency in the Utility Sector of the Economy on an Innovative Basis in the Context of Industry 4.0 and Green Economy» та «The mechanism of Smart City development in the context of the Society 5.0 transition», які були профінансовані Міжнародним альянсом університетів міст-побратимів м. Гуанчжоу (Альянс GISU – Guangzhou International Sister-City Universities, 2022–2024 pp.). У межах цих проєктів здійснювалися розробки, які безпосередньо стосуються освітнього процесу, зокрема, онлайн-лекцій, які транслюються для університетів цього Альянсу.

Також проведено міжнародний симпозиум «Business Rejuvenation, Resilience, and Creativity in a Changing World and Post Pandemic Future» 14.11.2023р. (Business rejuvenation, 2023). Нами отримано значний досвід в організації та реалізації подібних проєктів і розширення співробітництва, зокрема підписано Меморандум про взаєморозуміння і встановлення міжнародного співробітництва між Західно-Сіднейським Університетом (Австралія) і КПІ ім. Ігоря Сікорського. Зазначене розширює наші можливості у використанні кращих практик цифровізації освітніх платформ.

Зовнішня підтримка науковців і викладачів посилилася з початком широкомасштабного вторгнення росіян в Україну у 2022 році. Закордонні організації пріоритетом зробили надання грантів для реалізації проєктів саме українським вченим. Така грантова підтримка під час російсько-української війни ще з 2014 року є особливо важливою для нас, адже маємо не тільки підтримку освітян і вчених, а й значну підтримку національної економіки України валютними надходженнями.

Варто додати крупні міжнародні проєкти, такі як «Danube Wetlands and flood plains Restoration through systemic, community engaged and sustainable innovative actions» (DaWetRest, HORIZON-MISS-2022-OCEAN-01, 2023–2027 pp.) та «Increasing the capacity of local communities to counteract crisis situations» (SPS.MYP.G6119 NATO, 2024–2027 pp.). Вони більшої мірою виконуються «на відстані», що додає нам досвіду командної роботи у саме дистанційному режимі. Перший є більшої мірою науковий, другий – науково-освітній, що передбачає розробку тренінгів на основі проведених досліджень.

Особливістю другого проєкту є те, що окрім фінансування НАТО, він фінансується ще як НДР 0124U003589, що виконується за рахунок фінансування МОН у рамках міжнародного науково-технологічного співробітництва відповідно до Протоколу 15 засідання Спільної робочої групи «Україна-НАТО» із співробітництва з питань науки та довкілля від 04.07.2017р. та листа КПІ ім. Ігоря Сікорського від 21.03.2024р. за № МОНвих/28.02/118/24, щодо надання фінансування на виконання науково-дослідної роботи за проєктом Програми НАТО «Наука заради миру та безпеки» SPS.MYP.G6119 «Підвищення спроможності місцевих громад протидії кризовим ситуаціям».

Зазначений вище перелік проєктів є незначною частиною досвіду реалізації та масштабування кращих практик для освітнього процесу на засадах цифровізації у вищому навчальному закладі. Вже не дивує стійкість нашої економіки, інфраструктурних об'єктів, системи освіти під час найбільшої війни на Європейському континенті за останні майже 80 років. Після нашої перемоги набутий досвід сприятиме ефективному

«Driving Economic Recovery: Scaling Digital Education Experiences in Higher Education Institutions»

розвитку соціально-економічних систем і
поширенню кращих практик у навчальних
закладах.

Список використаних джерел

1. Business Rejuvenation, Resilience, and Creativity in a Changing World and Post Pandemic Future (2023, November 14) Retrieved from <https://gisu.gzhu.edu.cn/info/1004/1283.htm>
2. Войтко, С. В. (2011), Чи зупинимо копіаст? *Київський політехнік*, 30 (2964). Взято з <https://kpi.ua/1130-photo>
3. Войтко, С. В. (2012) Покоління Копіаста: соціальне явище чи об'єктивна необхідність. *International cooperation: state and development prospects*. Р. 98.
4. Політика використання штучного інтелекту для академічної діяльності в КПІ ім. Ігоря Сікорського. НОН/393/2023 (2023) Взято з https://osvita.kpi.ua/sites/default/files/downloads/polityka-vykorystannia-shtuchnogo-intelektu_2023.pdf